

Bakgrunn for vedtak

Neverdalselva kraftverk

Vefsn kommune i Nordland fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Norsk Vannkraft AS
Referanse	201200235-29
Dato	28.04.2017
Notatnummer	KSK-notat 21/2017
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Tord Solvang

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Neverdalselva kraftverk vil utnytte et 181 meter høyt fall i Neverdalselva mellom kote 224 og kote 43. Vannveien blir boret i en 1200 meter lang tunnel. Middel vannføringen er 840 l/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2520 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 4,0 MW og gi en årlig produksjon på omtrent 8,7 GWh. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 1830 m lang strekning av Neverdalselva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 68 l/s i sommersesongen og 32 l/s resten av året. Dette er på nivå med de sesongmessige 5-persentilene. Det er ikke planlagt veiatkomst til inntaksområdet, og materiell til byggingen skal fraktes med helikopter.

Vefsn kommune er positiv til utbygging av Neverdalselva kraftverk. Etter kommunens syn vil utbyggingen, til tross for relativt store terrenginngrep, ha akseptable konsekvenser og gi positive samfunnsmessige virkninger. **Fylkesmannen i Nordland** mener Neverdalselva kraftverk har moderat konfliktgrad. Etter fylkesmannens syn vil likevel en realisering av kraftverket medføre negative konsekvenser for biologisk mangfold og reindrift. **Nordland fylkeskommune** anbefaler at NVE gir konsesjon til Neverdalselva kraftverk under visse betingelser av hensyn til anadrom fisk og reindrift. **Sametinget** fremmet innsigelse til Neverdalselva kraftverk, men denne ble senere trukket etter konsultasjonsmøte med NVE. **Statens vegvesen** har bare generelle merknader til alle de ni kraftverkene i småkraftpakke Helgeland. **Direktoratet for mineralforvaltning** kan ikke se at tiltaket berører registrerte mineralforekomster. **FNF Nordland** mener det er viktig at områdets landskaps- og opplevelseskvaliteter ikke blir redusert. **Naturvernforbundet i Nordland** er negativ til utbygging. Forbundet viser til negative konsekvenser for biologisk mangfold, reindrift og friluftsliv.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 8,7 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2014-16) har NVE klarert drøyt 2,2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Neverdalselva kraftverk vil produsere om lag 8,7 GWh i et gjennomsnittså og ha en utbyggingskostnad godt over gjennomsnittet for omsøkte småkraftverk de siste årene. I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Neverdalselva kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak. Etter NVEs syn er konfliktene i prosjektet små. NVE legger til grunn at planlegging og oppfølging av en eventuell konsesjon gjennomføres i samråd med Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. NVE mener videre at installasjon av omløpsventil i kraftverket vil bidra til å avbøte de negative konsekvensene for anadrom fisk ved utfall i kraftstasjonen.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Norsk Vannkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Neverdalselva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Innhold

Sammendrag	1
Småkraftpakke Helgeland	3
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering.....	11
NVEs konklusjon	15
Forholdet til annet lovverk	16
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven.....	17
Vedlegg	20

Småkraftpakke Helgeland

NVE har foretatt en samlet behandling av åtte søknader om tillatelse til bygging av småkraftverk i kommunene Vefsn, Leirfjord, Nesna og Lurøy i Nordland. De respektive *bakgrunn for vedtak*-notatene for de åtte søknadene er angitt i tabellen under.

KOMMUNE	KRAFTVERK	PRODUKSJON (OMSØKT)	PRODUKSJON (GITT)	KOSTNAD (Kr/kWh i 2016-tall)	KSK- NOTAT NR.
Vefsn	Skjerva	11,7	0	4,38	19/2017
Vefsn	Reinfjellelva	4,4	0	5,77	19/2017
Vefsn	Kaldåga	4,7	4,7	3,02	20/2017
Vefsn	Neverdalselva	8,7	8,7	6,32	21/2017
Leirfjord	Forselva	5,9	0	5,08	22/2017
Nesna	Langset	16,7	0	3,64	23/2017
Lurøy	Kjerringåga	11,7	12,6	4,61	24/2017
Lurøy	Heimstadelva	10,0	0	4,00	24/2017
Sum		73,8	26,0		

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonsøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandling av de åtte søknadene i Helgelandspakka har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

I høringsperioden for sakene fremmet Fylkesmannen innsigelse til søknadene om Heimstadelva, Langset, Skjerva og Forselva kraftverk. Fylkeskommunen fremmet innsigelse til Kjerringåga, Heimstadelva, Langset, Skjerva og Reinfjellelva kraftverk. Sametinget har fremmet innsigelse til alle søknadene i Småkraftpakke Helgeland.

Det ble avholdt innsigelsesmøte med Sametinget den 14.11.2016 og med fylkeskommunen 07.03.2017. Sametinget trakk innsigelsen til Skjerva, Reinfjellelva og Neverdalselva kraftverk, og vil vurdere å trekke innsigelsene til Kaldåga, Langset og Kjerringåga kraftverk dersom det blir gitt konsesjon. Fylkeskommunen har i vedtak i fylkesrådet den 28.03.2017 trukket innsigelsen til Kjerringåga kraftverk. NVE har ikke sett det nødvendig å avholde innsigelsesmøter med Fylkesmannen siden innsigelsene er imøtekommet i våre vedtak.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved tre av de omsøkte kraftverkene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Kaldåga, Neverdalselva og Kjerringåga kraftverk.

NVE mener at ulempene ved bygging av Skjerva, Reinfjellelva, Forselva, Langset og Heimstadelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er dermed ikke oppfylt for disse sakene og søknadene avslås.

Samlet vil NVEs positive vedtak gi inntil 26,0 GWh i ny fornybar energiproduksjon. Disse prosjektene vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne interesser.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Blåfall AS/Norsk Vannkraft AS, datert 16.12.2015:

«I samarbeid med grunneiere/rettighetshavere ønsker Clemens Kraft AS å utnytte vannfallet til kraftproduksjon i Neverdalselva, Vefsn kommune, Nordland fylke. Det søkes om følgende tillatelser:

I. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Neverdalselva kraftverk.

II. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Neverdalselva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.
- Det søkes om anleggskonsesjon.»

Neverdalselva kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	10,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	26,4
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	78,1
Middelvannføring	l/s	840
Alminnelig lavvannføring	l/s	40
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	68
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	32
Restvannføring*	l/s	677
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	224
Avløp	moh.	43
Lengde på berørt elvestrekning	m	1830
Brutto fallhøyde	m	181
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,42
Slukeevne, maks	l/s	2520
Minste driftsvannføring	l/s	100
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	68
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	32
Tunnel, tverrsnitt	m ²	0,95
Tunnel, lengde	m	1200
Installert effekt, maks	MW	4,0
Brukstid	timer	2185
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	3,29
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	5,45
Produksjon, årlig middel	GWh	8,74
ØKONOMI		
Utbyggingskostnad (2014-tall)	mill.kr	51,2

Utbyggingspris (2014-tall)   kr/kWh   5,86

* Restfeltets middelvannføring like oppstrøms kraftstasjonen.

Neverdalselva kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	4,4
Spenning	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	4,4
Omsetning	kV/kV	6,6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	2800
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Fallrettseiere og grunneiere langs Neverdalselva ønsker å utnytte fallet til kraftproduksjon mellom kote 224 og kote 43 i Neverdalselva i Vefsn kommune, Nordland fylke. Clemens Kraft AS overtok avtaler med fallrettighetshaver/grunneiere fra Fjellkraft AS. Norsk Vannkraft AS har senere overtatt disse avtalene fra Clemens Kraft AS.

Beskrivelse av området

Store deler av nedbørfeltet er snaufjell, med Blåfjellet på 753 moh. som høyeste topp. Elva går gjennom Neverdalen, der Øvre og Nedre Neverdalsvatna er de største vannene, 378 og 252 moh. Dalen går nordvestover i øvre del, og er preget av snaufjell, noe myr, og skog på gunstige steder. Inntaket planlegges ved kote 220 med fast vannspeil på kote 224. Lenger nede, under tregrensen, svinger elva mot sørvest. Her kommer Stordalen og Tverrelva inn fra nord. Ved sammenløpet for elvene, ca. kote 60, ligger ved et nedlagt småbruk, Forsmoen. Her er det noe dyrket mark som er i ferd med å gro igjen. Skogen er hovedsakelig bjørkeskog, med noen plantefelt av gran. Etter samløpet heter elva Hestdalselva. Hestdalselva går gjennom Hestdalen i sørvestlig retning til utløp i Halsfjorden.

Teknisk plan

Inntak

Dam og inntak etableres i elva med damfot på kote 220. Dammen forutsettes bygget i betong og blir ca. 4 m høy og 20 m bred. Det er fjell i damprofilen, men det må påregnes noe opprensning av løsmasser og steinblokker. Inntaket blir utstyrt med bjelkestengsel, varegrind, og stengeanordning, samt elektrisk anordning for overvåking av minstevannsslipp. Inntaksmagasinet får et volum på ca. 300 m³. Neddemt areal blir ca. 150 m². Kraftverket vil bli kjørt i takt med tilsiget ved hjelp av vannstandsregulering slik at vannspeilet holdes nær konstant og vil ikke overstige vannspeilet i den eksisterende kulpen rett ovenfor inntaket. Data overføres til driftssentralen fortløpende. Ved inntaket etableres det et midlertidig riggområde, areal ca. 200 m², med landingsplass for helikopter, samt et midlertidig riggområde for lagring av materiell.

Vannvei

Vannveien utføres med 200 meter boret sjakt ($D = 1,3$ m), 750 meter råsprengt tunnel (minstetverrsnitt) og ca. 250 meter rør i tunnel ($D = 1,1$ m). Det er planlagt å benytte duktile støpejernsrør (alternativt stålrør). Total lengde på vannveien blir ca. 1200 meter. Det blir generert totalt ca. 30 000 m³ masser fra tunneldriften. Det blir etablert riggområde ved Forsmoen. Dette vil være riggområde både for tunneldriften og kraftstasjonsbygningen. Området blir ca. 1800 m². Det blir også et lite riggområde (areal ca. 200 m²) ved inntaksområdet.

Det vil bli etablert en slamavskiller i forbindelse med tunnelarbeidene. Det kan også bli behov for pH-justeringer av avløpsvannet. Slamavskilleren /sedimenteringsbassenget fjernes ved anleggets slutt, og vil ikke kreve vesentlige inngrep i terrenget. Det vil bli søkt Fylkesmannen om tillatelse til utslipp av rensset prosessvann.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen plasseres med turbinsenter på kote 43 på østsiden av elva. Dette vil bli en bygning på ca. 100 m². Det er fjell i dagen ved planlagt kraftstasjon. Kraftstasjonen vil få utforming tilpasset omgivelsene. Utløpet fra kraftstasjonen vil gå tilbake i Neverdalselva til kulp nedstrøms nederste fall i Forsmofossen via en kort kanal. Arealbehovet for stasjonen med tilhørende parkeringsareal blir ca. 200 m².

Det er forutsatt støydempende tiltak (vannlås, etc.) i stasjonen. I kraftstasjonen monteres det en flerstrålers Pelton-turbin; dvs. god virkningsgrad over hele lastområdet. Aggregatet får en ytelse på 4,0 MW. Transformatoren vil få en ytelse på 4,4 MVA og vil transformere opp fra 6,6 kV til 22 kV spenning.

Nettilknytning

Nettilkobling er planlagt med jordkabel (2800 m) lagt parallelt med atkomstvei til eksisterende nett. Områdekonsesjonær Helgelandskraft AS har bekreftet at det er ledig kapasitet til 3,9 MW i dagens nett.

Veier

Inntaket bygges veiløst. Transport til inntaksområdet vil skje med helikopter. Det går vei langs Hestdalselva til Forsmoen. Det er forutsatt at denne veien kan benyttes for adkomst til kraftstasjonen. Veien må oppgraderes mellom Øverjorda og Forsmoen for å kunne håndtere anleggstrafikk. Fra eksisterende vei, bygges det ca. 100 meter ny vei fram til kraftstasjonen / tunnelpåhugget. Veibredden blir ca. 4 m.

Massetak og deponi

Det blir generert totalt ca. 30 000 m³ masser fra tunneldriften. Primært ønskes massene benyttet til formål som bygging av vei, utjevning av terreng eller tilrettelegging for industri og landbruk. Dersom det ikke lar seg gjøre å utnytte massene til slike formål, er det forutsatt at massene plasseres i deponi på dyrkamarka på Forsmoen. Dersom det ikke er plass til alle overskuddsmassene her forutsettes også et område like sørøst for Forsmoen brukt til deponering.

Arealbruk

Søker har fremlagt følgende oversikt over forventet arealbruk:

Inngrep	Midlertidig arealbehov (daa)	Permanent arealbehov (daa)
Inntaksområde	0,4	0,2
Rørgate/tunnel (vannvei)	0,0	0,0
Riggområde	2,0	0,0
Veier til kraftstasjon	0,4	0,3
Kraftstasjonsområde	0,2	0,2
Massetak/deponi	7,0	0,0
Nettilknytning	2,0	0,0
Totalt	12,0	0,7

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I kommuneplanens arealdel for Vefsn kommune er hele prosjektområdet avsatt til Landbruks-, Natur og Friluftsmål (LNF), sone A. Her tillates ikke oppføring av bolig- og fritidsbebyggelse, inngrep i vassdrag, eller andre tekniske anlegg og inngrep etter plan- og bygningslovens § 93. Det må derfor søkes om dispensasjon fra denne bestemmelsen for å sette opp kraftstasjonen.

Eventuelle fylkesvise eller kommunale planer for småkraftverk

Fylkesrådet i Nordland vedtok «Regional plan om små vannkraftverk» i fylkestinget 27.2.2013. I dokumentets del 3, «Fakta om vannområder», kommer tiltaket inn under kapittel 10.2 Vefsnfjorden. Neverdalselva er ikke nevnt spesielt.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 24.8.2016. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Vefsn kommune behandlet saken i formannskapetets møte den 18.3.2016. Det ble fattet følgende vedtak:

«Det blir generert totalt ca. 30 000 m³ masser fra tunneldriften. Riggområde, bruk av massene og planlagt massedeponi er for vagt utredet og beskrevet. NVE må sette krav om at det utarbeides istandsettingsplan for riggområde og deponi. Etterbruk av riggområde og deponi må være klart definert og det må ikke være noen tvil hvem som har ansvar for at arealene blir som planlagt etter at anlegget er ferdigstilt.

Avrenning fra massedeponi vurderes som lite utredet. NVE må kreve utredning av konsekvenser ved avrenning fra deponi.

NVE bør pålegge konsesjonssøker å undersøke om det finnes annet alternativ for å anlegge massedeponi enn dyrket mark ved gårdstun.

NVE må sette klare krav til hvordan oppryddings- og avslutningsarbeidet for fysiske inngrep i terrenget skal utføres.

NVE må sette vilkår om at opprusting og bygging av nye veger/bruer blir planlagt og bygd i henhold til gjeldende regelverk for bygging av veger i LNF-områder.

NVE må sette krav om at alle terrenginngrep gjennomføres så skånsomt som mulig.

Begrunnelse for vedtaket

Utbyggingen av Neverdalselva kraftverk vil gi forholdsvis store inngrep i naturen, men vurderes samlet sett som akseptabelt i forhold til naturressurser og miljø og gir positive samfunnsmessige virkninger.»

Fylkesmannen i Nordland avga uttalelse i brev til NVE den 5.4.2016. Fylkesmannen hadde følgende merknader:

«Naturmiljø

Ved en øy/elveør like oppstrøms inntaket ble det påvist flere middels kalkrevende arter; fjelltistel, gulsildre, blåknapp og den nær truede arten bakkesøte. Dette indikerer noe næringsrik grunn.

Det er påvist fire lokalt viktige naturtyper i influensområdet. Tre av disse, dvs. to bekkekløfter og en fossesprøytsone, er knyttet til vassdraget, mens naturtypen «Sørvendt berg og rasmark» ikke står i sammenheng med elva. Fylkesmannen vil trekke fram funnene av bergpolstermose, krusknausing og skogåmemose. Disse artene, som er kjent forekommende på bergvegger og fuktige berg, er mindre vanlig forekommende i fylket. Også myrtvebladmose er relativt fuktighetskrevende. Denne arten er ifølge Artskart kun registrert ved seks lokaliteter i Nordland.

Reduksjon i vannføringen vil redusere forekomstene av fuktighetskrevende arter i og langs elva. Fylkesmannen er usikker på om den planlagte minstevannføring er av en slik størrelse at det vil forhindre at fuktighetskrevende lav- og mosearter utkonkurreres av mer tørketålende arter. Artssammensetningen vil trolig endres og mangfoldet kanskje også reduseres. Videre vil vannreduksjonen i elva forringe den øverste bekkekløfilokaliteten og fossesprøytsonen i vesentlig grad. Også mesteparten av den nedre bekkekløft vil bli negativt påvirket. Som avbøtende tiltak bør NVE se på muligheten for slipp av vann lengre opp i den nedre bekkekløften.

Samtlige av de tre naturtypelokalitetene som blir direkte berørt av omsøkte tiltak er mindre godt utviklede. Selv om de kun er av C-verdi, representerer de en viss verdi for naturtypenes spennvidde og variasjon som helhet på kommunalt nivå.

*Nedstrøms Formofossen og den planlagte kraftstasjonen er elva tilgjengelig for oppvandring av anadrom fisk. Elva har vært infisert av *Gyrodactylus salaris*, og har blitt rotenonbehandlet i flere omganger. Laksestammen her har bli tatt vare på i genbank, og det planlegges utsetting av fisk i elva. Det er videre påvist stasjonær ørret oppstrøms Formofossen.*

Omsøkte tiltak vil ikke påvirke den anadrome strekningen direkte, men redusert bunndyrproduksjon som følge av mindre vanddekt areal vil kunne resultere i mindre driv av næringsdyr for laksefisk. Produksjonsarealet for stasjonær ørret vil reduseres betraktelig ved en realisering av kraftverksplanene.

Friluftsliv og landskap

Fylkesmannen er ikke kjent med at området har spesielle friluftsjnteresser utover det lokale. Forsmoen er i lokal sammenheng viktig som utgangspunkt for utfart, blant annet til Laksjorda, jf. FK00005628. Reduksjon i vannføring og etablering av dam vil selvfølgelig virke negativt for brukere av området rundt elva på den berørte strekningen. Det relativt åpne dallandskapet/fjordlandskapet har lite tekniske inngrep og fremstår med et gjennomgående sterkt naturpreg. Landskapstypen er imidlertid relativt vanlig forekommende i fylket. De største negative virkningene for landskapet vil være i nærsonen.

Reindrift

Tiltaksområdet er en del av Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt, og området brukes primært til vår og vinterbeiter – beiteretten gjelder imidlertid hele året (jf. reindrifstlovens § 19). De største negative konsekvensene antas å knytte seg til anleggsperioden. Fylkesmannen vurderer at tiltaket har moderate negative konsekvenser for reindrift.»

Nordland fylkeskommune behandlet saken i fylkestingets møte den 27.4.2016. Det ble fattet følgende vedtak:

«Fylkestinget vil anbefale NVE å gi konsesjon til Neverdalselva kraftverk under visse betingelser. På grunn av anadrom fisk nedstrøms tiltaket, forutsetter fylkesrådet at det etableres en omløpsventil i kraftverket for å forhindre tørrlegging ved driftsstans. Det må også iverksettes nødvendige tiltak for å motvirke skadelige utslipp av sprengningspartikler som kan skade fiskens gjeller. Det skal også vurderes om kraftstasjonen kan flyttes slik at den ikke blir etablert i bekkeløften som starter nedstrøms Forsmoen. Utbyggingen må skje i nært samarbeid med reinbeitedistriktet.»

Sametinget fremmet innsigelse til Neverdalselva kraftverk (og de andre sakene i småkraftpakke Helgeland) i brev til NVE den 31.3.2016. Innsigelsen ble begrunnet med at det ikke var tilstrekkelig opplyst hvilke konsekvenser tiltaket vil ha for reindriften i området. Innsigelsen ble trukket etter konsultasjonsmøte med NVE gjennomført den 15.11.2016. Sametinget er for øvrig ikke kjent med samiske kulturminner i området, og anser at tiltaket er avklart i forhold til samiske kulturminner, med forbehold om varsling av eventuelle funn dersom kraftverket blir bygget.

Direktoratet for mineralforvaltning uttaler i brev datert 1.4.2016 at de ikke kan se at tiltakene berører viktige registrerte mineralforekomster.

Statens vegvesen har i brev datert 5.1.2016 formidlet at det om nødvendig må søkes om avkjørselstillatelse og byggegrensedispensasjon fra offentlig vei, og at kraftlinjer må være utenfor veienes sikkerhetssone.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland avga uttalelse i e-post til NVE den 11.4.2016. FNF trekker frem at det knyttet usikkerhet til konsekvensene for biologisk mangfold ved redusert vannføring i Neverdalselva. FNF mener videre at dette må tillegges vekt i vurderingen av konsesjonsspørsmålet. For øvrig kjenner ikke FNF til at området er av større betydning enn det som

kommer frem i søknaden. De anser det likevel som viktig at områdets landskaps- og opplevelseskvaliteter ikke blir redusert.

Naturvernforbundet i Nordland avga uttalelse i e-post til NVE den 1.4.2016. Forbundet er negativ til utbygging. I begrunnelsen legges det vekt på at utbygging vil medføre negative konsekvenser for biologisk mangfold, reindrift og friluftsliv. Det vises også til samlet belastning og mange utbygginger i regionen.

Helgeland Kraft AS har tidligere uttalt at det er ledig kapasitet til 3,9 MW i dagens nett. I søknaden som ble sendt på høringen var det ved en inkurie oppgitt 4,4 MW som installert effekt.

Norsk Vannkraft AS kommenterte de innkomne høringsuttalelsene i e-post til NVE den 17.6.2016.

«(...)

Vefsn kommune

Tiltakshaver vil rette seg etter alle vilkår som settes av NVE.

Helgeland kraft

Det er ca. 580 meter til det som var antatt tilknytningspunkt når konsesjonssøknaden ble skrevet.

Naturvernforbundet

Fossekallen er ikke en rødlistet art og er ikke observert i vassdraget. Bakkesøte er heller ikke en rødlistet art. Når det gjelder oter, gaupe, jerv og brunbjørn, har disse artene svært store revirer. Det er for eksempel påvist i en nyere undersøkelse at gaupehanner har revir på i snitt 2605 km mens hunnene har revirer på i snitt 1456 km². Jervhanner har revir på 1150 km² og hunnene 480 km². (Odden et.al. 2015). Sett i denne sammenhengen, kan man kanskje si at en utbygging av Neverdalselva kraftverk vil ha liten negativ konsekvens for disse artene.»

Tilleggsopplysninger

Søker opplyser i e-poster til NVE den 10.3.2017 og 13.3.2017 at linjetilknytningen blir ca. 2800 m mens installert effekt skal være 4,0 MW. Søker er i dialog med Helgeland Kraft AS og nye grunneiere som kan forvente å bli berørt av nettilknytningen.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 10,7 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 840 l/s. Effektiv innsjøprosent utgjør om lag 0 %, og nedbørfeltet har ingen breer. Neverdalselva er et høyereliggende kystvassdrag (H₂L₁) med høy vannføring på forsommeren (snøsmelting) og lavvann om vinteren (nedbør hovedsakelig som snø). Enkelte år forekommer det også regnflommer av en viss størrelse i vassdraget.

Ved planlagt inntak er 5-persentiler for sommer- og vintervannføringer beregnet til henholdsvis 68 og 32 l/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 40 l/s ved samme sted. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2520 l/s og minste driftsvannføring 100 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 68 l/s om sommeren og 32 l/s om vinteren. Ifølge søknaden vil dette medføre at ca. 79 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 300 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 68 l/s om sommeren og 32 l/s om vinteren, vil dette gi en restvannføring på ca. 175 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. En større andel av dette vil komme i flomperioder, og de store flomvannføringene blir derfor i mindre grad bli påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp ved dammen 38 dager i et middels år. I 155 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med ca. 680 l/s ved kraftstasjonen. Mesteparten av restfeltet utgjøres av Tverrelva som løper sammen med Neverdalselva ved Forsmoen.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik fra søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Neverdalselva kraftverk til omtrent 8,7 GWh fordelt på 3,3 GWh vinterproduksjon og 5,4 GWh sommerproduksjon. Utbyggingskostnadene er estimert til 51,2 mill. kr (2014-tall), hvilket gir en utbyggingspris på 5,86 kr/kWh. Indeksjustert til 2016-tall tilsvarer dette om lag 55 mill. kr. i totale kostnader og en utbyggingspris på 6,32 kr/kWh. Det er over gjennomsnittet for omsøkte småkraftverk de siste årene.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Energikostnaden over levetiden (LCOE)¹ er beregnet til 0,49 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,41 – 0,57). I basisscenarioet med elsertifikater er ikke kraftverket forventet å være konkurransedyktig. NVE har imidlertid ikke lagt avgjørende vekt på dette

---

¹ Energikostnaden over levetiden (LCOE) tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 7 øre/kWh.

forholdet i konsesjonsvurderingen, da det ligger til søker å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten.

Naturmangfold

Arter

Rådgivende Biologer (16.9.2009) og Sweco (1.9.2011) har gjennomført kartlegginger av biologisk mangfold innenfor tiltaksområdet. I forbindelse med kartleggingene ble det ikke registrert noen rødlistearter. Det har heller ikke fremkommet opplysninger i forbindelse med den offentlige høringen som tilsier at rødlistearter vil bli berørt av tiltaket.

Naturtyper

BM-kartleggingene har påvist fire naturtyper etter DNs håndbok 13 innenfor influensområdet til Neverdalselva kraftverk. Tre av disse er vassdragstilknyttede (fossesprøytsone og bekkekløft), mens den fjerde er en sørvendt berg- og rasmark. Sistnevnte vil ikke berøres av tiltaket slik det er omsøkt.

Fossesprøytsonen ligger om lag 500 m nedstrøms planlagt inntak. Det ble kun registrert vanlige arter av mose og lav i tilknytning til denne, og på bakgrunn av det ble verdien satt til *lokalt viktig* (C-verdi). Øvre bekkekløft ligger omtrent ved kote 60 rett oppstrøms der elva passerer Forsmoen. Nedre bekkekløft begynner ved Forsmofossen (like oppstrøms planlagt kraftstasjon) og strekker seg ca. 200 m nedover. Det ble kun registrert vanlige arter i kløftene, og verdien ble derfor satt til *lokalt viktig* (C-verdi) for begge lokalitetene.

Fossesprøytsonen og øvre bekkekløft vil ikke berøres av tekniske inngrep. Den nedre bekkekløften vil i noen grad bli berørt av tekniske inngrep i forbindelse med bygging av kraftstasjon og atkomstvei. Etter NVEs syn kan imidlertid de negative konsekvensene for nedre bekkekløft minimeres gjennom god detaljplanlegging og skånsom utførelse av anleggsarbeidene.

Alle de vassdragstilknyttede naturtypene vil trolig bli påvirket av en eventuell utbygging ved at vann fraføres elveløpet. De hydrologiske kurvene viser imidlertid at det er stor sesongmessig variasjon i vannføringen i elva, og de store flomvannføringene vil i mindre grad bli påvirket av utbyggingen. Dette vil bidra til å sikre fortsatt tilførsel av fuktighet utover selve elveløpet. Etter NVEs syn vil en utbygging kunne avbøtes til en viss grad ved perioder med overløp og slipp av tilstrekkelig minstevannføring i vekstsesongen.

Fylkesmannen i Nordland ber NVE vurdere muligheten for å legge kraftstasjonsavløpet oppstrøms nedre bekkekløft som et mulig avbøtende tiltak. En flytting av kraftstasjonen ovenfor Forsmofossen er ikke fremlagt som en alternativ løsning i søknaden som foreligger. Dette vil endre prosjektet radikalt både med hensyn til tekniske inngrep, produksjon og sannsynligvis kostnad, og det er dermed ikke, slik NVE vurderer det, et aktuelt avbøtende tiltak.

Anadrom fisk

Nedre deler av Hestdalselva/Neverdalselva er anadrom med oppgang av laks og sjørret opp til Forsmofossen (absolutt vandringshinder) ved planlagt kraftstasjonsplassering. Elva var tidligere infisert av *Gyrodactylus salaris* og har blitt rotenonbehandlet flere ganger, sist gang sommeren 2011. Laksestammen har blitt tatt vare på i genbank, og det planlegges utsetting av fisk i elva. I Olje- og energidepartementets (OED) *Retningslinjer for små vannkraftverk* står det blant annet følgende:

«I vassdrag som ikke er nasjonale laksevassdrag, men som har bestander av sjøvandrende fisk eller registrerte storaurestammer, vil det være viktig å legge vekt på tilpasninger/avbøtende tiltak.»

En utbygging som omsøkt vil ved normal drift ikke påvirke vannføringen nedstrøms kraftstasjonen. Ved driftstans i kraftverket vil imidlertid vannstanden nedstrøms kraftstasjonen kunne falle raskt, inntil vannet renner over inntaksdammen og ned elvestrengen. Dette vil kunne føre til stranding av fisk/ungel på strekningen ned til utløpet i Halsfjorden. Problemstillingen er synliggjort i BM-rapport og høringsuttalelser. Det er NVEs oppfatning at dette er en negativ konsekvens i et anadromt vassdrag, og det vil være en forutsetning for en eventuell konsesjon at det gis vilkår om etablering av omløpsventil, slik at de negative effektene kan minimaliseres.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Neverdalselva kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Neverdalselva kraftverk er det ikke avgrenset noen viktige naturtyper. Det er heller ikke registrert noen rødlistede arter. En eventuell utbygging av Neverdalselva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen fra Neverdalselva kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Selv om Neverdalselva kraftverk ligger i en region med en del utbygd vannkraft, mener NVE at tiltaket ikke vil medføre en vesentlig økning i den samlede belastningen på blant annet biologisk mangfold og landskap. I influensområdet finnes det kun arter som er vanlige i regionen, og det er ikke registrert noen viktige naturtyper. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Reindrift

I Olje- og energidepartementets (OED) *Retningslinjer for små vannkraftverk* blir tap, oppstyking og redusert bruk av beiteland på grunn av arealinnngrep og annen menneskelig aktivitet trukket frem som

en av de største utfordringene for reindriftsnæringen i dag. Den samlede effekten av en rekke mindre inngrep og forstyrrende aktiviteter innenfor reinbeiteområder er ofte langt større enn effekten av de enkelte inngrep. Tiltaksområdet inngår i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. Distriktet består av fem driftsenheter med et samlet reintall på 1794 dyr (2014-tall). Det drives i to siidaer både sommer og vinter. Vestre siida har vinterbeiter på Sømna, Brønnøy, Vevelstad, sørlige deler av Alstahaug og nordvestlige deler av Vefsn kommuner – som inkluderer Neverdalen. Barmarksbeitene befinner seg i de høyere delene av Vevelstad og Vefsn vest for E6. Kart fra reindriftsforvaltningen viser at nedre del av tiltaksområdet for Neverdalselva kraftverk ligger innenfor vinterbeite II. Øvre del av tiltaksområdet, det vil si selve Neverdalen, befinner seg innenfor vårbeite II (okseland). De høyeste fjellpartiene øst og sør for dalføret er avmerket som vårbeite I (kalvingsland). Øst for Blåfjellet går en drivingslei mellom Hundålvatnet og Oppland.

Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt har ikke avgitt høringsuttalelse til søknaden. I forbindelse med utarbeidelse av søknaden opplyste imidlertid driftsleder Inkeri Eira Fallås i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt at store deler av tiltaksområdet befinner seg innenfor viktig vinterbeiteland (minimumsbeite). Områdene i Neverdalen har normalt lite snø, og beitene blir derfor sjeldent «låst» av isdekke. I tillegg er det lite forstyrrelser og generelt lavt konfliktnivå opp mot andre brukerinteresser i området. Neverdalen er også et av få dalfører i distriktet hvor det vinterstid er mulig å passere opp og ned med snøscooter.

Fylkesmannen i Nordland mener de største negative konsekvensene vil knytte seg til anleggsperioden, og at tiltaket samlet sett vil ha moderate negative konsekvenser for reindriften. Nordland fylkeskommune forutsetter at utbyggingen skjer i nært samarbeid med reinbeitedistriktet. Sametinget fremmet innsigelse til søknaden i brev til NVE den 31.3.2016. Innsigelsen ble begrunnet med at det ikke var tilstrekkelig opplyst hvilke konsekvenser tiltaket vil ha for reindriften i området. Innsigelsen ble senere trukket etter konsultasjonsmøte med NVE den 15.11.2016.

Neverdalselva kraftverk er omsøkt med vannvei i tunnel på hele strekningen. Inntaket skal bygges uten veiatkomst, og kraftstasjonen er planlagt nede i en bekkekløft i kort avstand fra eksisterende inngrep. Området er ikke sommerbeite, og en eventuell anleggsperiode i sommerhalvåret vil derfor trolig ikke være problematisk i forhold til reindriften bruk av området. Tiltaket vil ikke berøre særverdiområder for reindriften. Etter NVEs syn vil de permanente arealbeslagene forbundet med kraftverket bli små.

Etter NVEs vurdering er det først og fremst forstyrrelser i en eventuell anleggsperiode som vil kunne være negativt for reindriften. Dersom det holdes god kontakt med Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt i planlegging og oppfølging av en eventuell konsesjon, mener NVE at en utbygging kan gjennomføres med akseptable konsekvenser for reindriften. Forholdet til reindrift er tillagt lite vekt i vår vurdering av konsesjonsspørsmålet for Neverdalselva kraftverk.

Landskap og brukerinteresser

Neverdalselva er lite synlig i et større landskapsrom på utbyggingstrekningen, og en eventuell vannføringsreduksjon som følger av utbygging vil kun være synlig fra områdene nær elva. Kraftverket er omsøkt med vannvei i tunnel på hele strekningen. Inntaket skal bygges uten veiatkomst, og kraftstasjonen er planlagt nede i en bekkekløft i kort avstand fra eksisterende inngrep.

Søker mener en utbygging av Neverdalselva kraftverk vil ha liten negativ konsekvens for landskapet. Vefsn kommune mener at utbygging vil føre til forholdsvis store inngrep i naturen, men at disse likevel er akseptable dersom det legges vekt på at utbygging skal gjennomføres skånsomt. FNF

Nordland anser det som viktig at landskaps- og opplevelseskvaliteter ikke blir redusert. Forholdet til landskapet ble i liten grad vektlagt av de andre høringspartene. Det har ikke fremkommet opplysninger i forbindelse med den offentlige høringen som tilsier at området benyttes til tur- og friluftaktiviteter i nevneverdig grad.

Etter NVEs syn vil de mest omfattende tekniske inngrepene være knyttet til etablering av inntaksdam, kraftstasjon og atkomstvei til denne. Basert på inntrykk fra egen befaring mener likevel NVE at de inngrepene vil ligge godt skjult i terrenget og ikke være synlig i et større landskapsrom. De vil derfor ha liten betydning for opplevelsen av landskapet. NVE mener forholdet til landskap og brukerinteresser er av mindre betydning for konsesjonsspørsmålet til Neverdalselva kraftverk. Det vil likevel inngå i en samlet vurdering av tiltakets fordeler og ulemper for allmenne og private interesser.

Konsekvenser av kraftlinjer

Det er planlagt ca. 2800 meter nedgravd kabel til eksisterende nett. Kabelen skal graves ned i siden av eksisterende vei, og NVE vurderer konsekvensene av ledningen til å være beskjedne. Vi har derfor lagt liten vekt på dette i vår vurdering.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Neverdalselva kraftverk vil gi 8,7 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden er omtrent som gjennomsnittet for omsøkte småkraftverk de seneste årene. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Neverdalselva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Neverdalselva kraftverk vil produsere om lag 8,7 GWh i et gjennomsnittså og ha en utbyggingskostnad godt over gjennomsnittet for omsøkte småkraftverk de siste årene. I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Neverdalselva kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak. Etter NVEs syn er konfliktene i prosjektet små. NVE legger til grunn at planlegging og oppfølging av en eventuell konsesjon gjennomføres i samråd med Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. NVE mener videre at installasjon av omløpsventil i kraftverket vil bidra til å avbøte de negative konsekvensene for anadrom fisk ved utfall i kraftstasjonen.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Norsk Vannkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Neverdalselva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Norsk Vannkraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 2800 meter 22 kV jordkabel til eksisterende linjenett.

Helgeland Kraft AS er områdekonsesjonær. Etter etablert praksis kan nødvendige høyspentanlegg bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon. Hvis dette gjøres, er det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. De elektriske komponentene som installeres inne i kraftverket krever ikke konsesjon etter energiloven (jamfør Odelstingsproposisjon nr 43 1989-90, s 87). Bygging og drift av de elektriske komponentene i kraftverket omfattes av FOR-2006-04-28-458 *Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg* og FOR-2005-12-20-1626 *Forskrift om elektriske forsyningsanlegg* og ivaretas av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Etter vilkår i områdekonsesjonen skal områdekonsesjonær fremlegge planer for ny nettilknytning og eventuell forsterkning for kommune, fylkesmann, grunneiere og andre berørte for uttalelse. Ved uenighet om løsninger kan områdekonsesjonær legge saken frem for NVE som da vil behandle saken som en anleggskonsesjon.

Tilkoblingen til eksisterende kraftnett vil skje via en jordkabel som i hovedsak skal graves ned langs vei. NVE vurderer at det ikke vil være vesentlige negative konsekvenser for landskapet ved en slik tilknytning. Virkningene av nettilknytningen har inngått i NVEs helhetsvurdering av kraftverksplanene.

NVE har ikke gjort en egen vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jamfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning

til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	840
Alminnelig lavvannføring	l/s	40
5-persentil sommer	l/s	68
5-persentil vinter	l/s	32
Maksimal slukeevne	m ³ /s	2520
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	300
Minste driftsvannføring	l/s	100

Søker har i konsesjonssøknaden for Neverdalselva kraftverk foreslått en minstevannføring på 68 l/s i perioden 1.5 til 30.9 samt 32 l/s resten av året. Dette er på nivå med de sesongmessige 5-persentilene.

NVE mener i likhet med søker og høringspartene at det må slippes vann forbi inntaket til kraftverket hele året for å avbøte konsekvensene for fuktkrevede arter, fisk og bunndyrfauna. NVE vurderer at en minstevannføring vil kunne opprettholde en viss fuktighet på den berørte strekningen i Neverdalselva, samt bevare noe av vannføringsdynamikken. Vi registrerer at det ikke er funnet viktige naturverdier eller landskapsverdier i tilknytning til utbyggingsområdet som skulle tilsi minstevannføring utover de størrelser som søker har foreslått.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 70 l/s i tiden 1.5 – 30.9 og 30 l/s resten av året.

Dersom tilsiget ved inntaket er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket. Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift. Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om bestemmelser for vannslipp som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

For å unngå stranding av fisk i Hestdalselva/Neverdalselva ved eventuelt utfall eller rask nedkjøring av kraftverket skal det installeres omløpsventil i kraftverket med kapasitet på minimum 25 % av maksimal slukeevne. I vurderingen av omløpsventilens kapasitet har NVE lagt særlig vekt restfeltets betydning for vannføringen i Neverdalselva ved kraftstasjonen. Ved stasjonen er middelvannføringen beregnet til drøyt 1500 l/s, hvorav 700 l/s (47 %) er bidrag fra restfeltet.

Ved vannforbruk i kraftverket mindre enn omløpsventilens kapasitet skal omløpsventilen åpne for vannmengden som går gjennom turbinen ved utfall. Deretter skal vannføringen gjennom omløpsventilen gradvis reduseres. Omløpsventilen skal fungere slik at vannføringen nedstrøms kraftverket ikke reduseres raskere enn at man unngår at fisk strander. Omløpsventilen skal koples til kraftverkets styringssystem og testes ut med hensyn til funksjonalitet før kraftverket settes i ordinær drift. Dokumentasjon på at utstyret fungerer etter hensikten skal oversendes NVEs miljøtilsyn.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.

Detaljerte planer skal forelegges og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jmfør våre merknader under avsnittet «Forholdet til energiloven».

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Inntaksdammen skal plasseres som omsøkt med damfot omtrent på kote 220. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Søknaden oppgir at vannveien skal utføres som tunnel på hele strekningen. Dette kan ikke endres ved detaljplan.
Kraftstasjon	Kraftstasjonen skal plasseres i tråd med det som er oppgitt i søknad (ca. kote 43). Det skal bygges en omløpsventil med kapasitet på minimum 25 % av maksimal slukeevne jf. merknader til post 1. Det må legges fram dokumentasjon til NVEs miljøtilsyn på at omløpsventilen fungerer etter hensikten før anlegget kan settes i drift.
Største slukeevne	2520 l/s
Minste driftsvannføring	100 l/s

Installert effekt	4,0 MW
Antall turbiner/turbintype	1 peltonturbin.
Vei	Midlertidige og permanente veier skal bygges i tråd med det som er oppgitt i søknaden. Opprusting og bygging av nye veier og bruer skal bygges i henhold til gjeldende regelverk for bygging av veier i LNF-områder.
Avbøtende tiltak	Anleggsperioden skal planlegges og gjennomføres i samråd med Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt.
Annet	Anleggsarbeid skal gjennomføres med henblikk på å unngå skadelig partikkelavrenning til elva, og særlig i gytesesongen for laks. Eventuelle massedeponier skal sikres mot avrenning til elva. Det skal legges særlig vekt på å minimere terrenginngrepene ved inntaket og i den nedre bekkekløften.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler mv.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Post 10: Registrering av minstevannføring mv.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Vedlegg

Kart

